

ФАКУЛТЕТУ МУЗИЧКЕ УМЕТНОСТИ

НАСТАВНО-УМЕТНИЧКО-НАУЧНОМ ВЕЋУ

СЕНАТУ УНИВЕРЗИТЕТА УМЕТНОСТИ У БЕОГРАДУ

ИЗВЕШТАЈ

Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта

Дине Хациомеровић

**„Стилски и пијанистички аспекти одабраних дела Балакирјева, Чајковског,
Скрјабина и Рахмањинова“**

Наставно-уметничко-научно Веће Факултета, на седници одржаној 7. априла 2021. године, донело је одлуку о именовању Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта Дине Хациомеровић „Стилски и пијанистички аспекти одабраних дела Балакирјева, Чајковског, Скрјабина и Рахмањинова“ у саставу: мр Бранко Пенчић, редовни професор ФМУ, председник Комисије, др ум. Маја Рајковић, редовни професор ФМУ, ментор, мр Милош Заткалик, редовни професор ФМУ, коментор, мр Марија Ђукић, редовни професор ФМУ, др ум. Биљана Горуновић, редовни професор Академије уметности у Новом Саду. На основу увида у докторски уметнички пројекат кандидата Комисија подноси Извештај који садржи уводно образложење, биографију кандидата, анализу докторског уметничког пројекта – јавне уметничке презентације и писаног рада, критички осврт референата и оцену резултата и закључак Комисије.

УВОДНО ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Дина Хациомеровић пријавила је тему докторског уметничког пројекта под називом: „Специфичне одлике уметничког стила и богатство и особености пијанистичког начина мишљења у неким значајним клавирским композицијама руских романтичара – М. Балакирева, П. И. Чајковског, А. Скрјабина и С. Рахмањина“.

На основу предлога Катедре за клавир Веће Факултета на седници 16. Новембра 2011. године донело је одлуку о именовању Комисије за оцену предлога докторског уметничког пројекта у саставу:

мр Нинослав Живковић, ред. проф.,

мр Лидија Станковић, ред. проф.,

мр Никола Рацков, ред. проф у пензији.

Комисија је сматрала да је кандидаткињин предлог садржаја докторског уметничког пројекта у потпуности у складу са универзитетским стандардима прописаним за овакву врсту рада али је предложила замену наслова пројекта мање обимним и једноставнијим: „Стилски и пијанистички аспекти одабраних дела Балакирјева, Чајковског, Скрјабина и Рахмањина“.

Веће Факултета на седници од 27. марта 2013. године донело је одлуку о утврђивању предлога одлуке о усвајању Извештаја Комисије за оцену предлога докторског уметничког пројекта и одобравању теме докторског уметничког пројекта Дине Хациомеровић под називом: „Стилски и пијанистички аспекти одабраних дела Балакирјева, Чајковског, Скрјабина и Рахмањина“.

Сенат Универзитета уметности на седници 25. априла 2013. донео је одлуку о одобравању рада на изради докторског уметничког пројекта и именовању мр Нинослава Живковића, редовног професора за ментора на изради докторског уметничког пројекта.

На основу молбе Дине Хациомеровић, студенткиње треће године докторских академских студија на студијском програму Извођачке уметности – модул Клавир, Веће

Факултета на седници од 2. новембра 2020. године утврдило је предлог одлуке о промени ментора на изради докторског уметничког пројекта Дине Хациомеровић под називом „Стилски и пијанистички аспекти одабраних дела Балакирјева, Чајковског, Скрјабина и Рахмањина“. Уместо досадашњег ментора мр Нинослава Живковића, редовног професора, предложена је др ум. Маја Рајковић редовни професор и предложен је коментор мр Милош Заткалик, ред. проф.

Сенат Универзитета уметности на седници од 26. новембра 2020. године донео је одлуку о промени ментора на изради докторског уметничког пројекта. Нови ментор је др ум. Маја Рајковић, редовни професор, а коментор је мр Милош Заткалик, ред. проф.

На основу обавештења ментора и предлога Катедре, Веће Факултета на седници одржаној 7. априла 2021. године донело је одлуку о именовању Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта Дине Хациомеровић под називом: „Стилски и пијанистички аспекти одабраних дела Балакирјева, Чајковског, Скрјабина и Рахмањина“ у саставу:

мр Бранко Пенчић, редовни професор ФМУ, председник Комисије

др ум. Маја Рајковић, редовни професор ФМУ, ментор,

мр Милош Заткалик, редовни професор ФМУ, коментор,

мр Марија Ђукић, редовни професор ФМУ,

др ум. Биљана Горуновић, редовни професор Академије уметности у Новом Саду.

БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Дина Хациомеровић рођена је 1981. године у Београду. Нижу и средњу музичку школу “Коста Манојловић” похађала је у класи проф. Биљане Поповић и проф. Жељке Симановић. Студије на Факултету музичке уметности у Београду, започела је са 16 година. Дипломирала је 2003. Године са највишом оценом из главног предмета клавир, у класи проф. мр Нинослава Живковића, а затим је уписала магистарске студије у класи проф. мр Невене Поповић. У току студија била је ангажована као демонстратор на Катедри за клавир Факултета музичке уметности. Од 2002. године запослена је као клавирски сарадник у МШ „Коста Манојловић“. Као клавирски сарадник је са ученицима активно наступала на концертима, као и на домаћим и међународним такмичењима на којима су освојили бројне награде. У току школске године 2009/2010. била је ангажована као стручни сарадник у настави на Катедри за клавир, на ФМУ. Године 2010. је магистрирала у класи професора мр Нинослава Живковића, а тренутно је на завршној години докторских студија на одсеку за клавир на ФМУ, у класи проф. др ум. Маје Рајковић. Наступала је у свим еминентним салама у Београду (Велика сала КНУ, Галерија КНУ, Скупштина града, Београдска филхармонија, галерија САНУ, Прогрес, Артгет, СКЦ, Мадленијанум...), Новом Саду (Синагога), као и у осталим градовима широм Србије; и као солиста и у камерним ансамблима. Одржала је низ реситала у иностранству: Француска, Чешка, Италија, Црна Гора. Усвршавала се на домаћим и интернационалним курсевима које су водили истакнути професори, међу којима су: Владимир Овчињиков, Александар Маџар, Пол Гулда, Реланд Келер, Рубен Далибалтајан... Као солисткиња Дина Хациомеровић је освојила бројне награде на престижним, домаћим и међународним такмичењима у Србији, Француској, Италији и Чешкој. Остварила је и запажене резултате и на пољу камерне музике у саставима са виолистом Немањом Марјановићем и виолинисткињом Маријом Миситом, са којима је наступала на неколико концерата, а у клавирском дуу са Саром Вујадиновић је наступала 72 неколико година. Одржале су велики број концерата од којих се посебно издваја реситал на World piano conference, у Новом Саду, на којем су представљале Србију. Од 2014. године почиње да се бави и педагошким радом у МШ „Коста Манојловић“ у Земуну. За само шест година у њеној класи дипломирало је чак десет ученика, од којих је седам опредељених за клавир положило пријемне испите на високо школским музичким установама као што су:

ФМУ у Београду, АУ у Новом Саду, Royal Conservatory of Music „Glen Guld“ у Торонту, као и Royal College of Musicу Лондону. Током њеног педагошког ангажмана, ученици из њене класе су освојили преко 100 награда на домаћим и међународним такмичењима. Сваке године наступају на свим главним концертима поводом Дана школе (КНУ, Филхармонија, Галерија Сану, Галерија Артгет, и друге...) као и на завршним, годишњим концертима најуспешнијих ученика. Дина Хациомеровић је више пута је награђивана за свој педагошки рад годишњим наградама школе, као и специјалним признањима за педагошки рад на домаћим и међународним такмичењима. Године 2019. креирала је специјални пројекат који је премијерно изведен у Србији. Аранжирала је композицију писану за 8 руку – у композицију за 16 руку, на два клавира, коју је извела заједно са одабраним ученицима и студентима на КНУ.

АНАЛИЗА ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА – ЈАВНЕ УМЕТНИЧКЕ ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ И ПИСАНОГ РАДА

Јавна уметничка презентација – концертно извођење

Кандидаткиња Дина Хациомеровић одржала је концерт у Великој сали Коларчеве задужбине 8. Јуна 2021. године на којем је извела клавирске композиције руских романтичара: Балакирјева, Чајковског, Скрјабина и Рахмањинова. На концерту су изведена следећа дела:

П. И. Чајковски: Годишња доба

Бр. 3, Март

Бр. 4, Април

Бр. 5, Мај

Бр. 6, Јун

Бр. 10, Октобар

Бр. 12, Децембар

А. Скрјабин: 12 етида оп. 8

Бр. 2, у фис молу

Бр. 4, у Ха дуру

Бр. 7, у бе молу

Бр. 8, у Ас дуру

Бр. 11, у бе молу

Бр. 12, у дис молу

М. Балакирјев: Ноктурно бр. 3, у де молу

С. Рахмањинов: Шест музичких момената оп. 16

Бр. 1, у бе молу

Бр. 2, у ес молу

Бр. 3, у ха молу

Бр. 4, у е молу

Бр.5, у Дес дуру

Програм који садржи дела руских композитора претставља прави изазов за сваког пијанисту, због сложености у музичко техничком смислу. Пијаниста мора владати свим сегментима пијанизма како би остварио комплетан уметнички доживљај.

Дина Хациомеровић се представила као зрела и формирана уметница чије свирање импонује изванредно поузданом техником, с посебно упадљивим фокусом на минуциозну организацију и адекватну реализацију клавијског звука. Управо сви ови сегменти њеног пијанизма су неопходни за извођење ових комплексних и захтевних дела руских романтичара. Интерпретација њихових дела захтева од извођача да проникне дубоко у музичко естетски духовни свет самог композитора кроз разумевање вишеслојности и

откривање различитих значењских димензија, како оних које се проналазе у формалном елементу, тако и оних које стоје у корену самог стваралачког чина.

Дина Хаџиомеровић је изнела ова дела у једном даху, уз широку палету клавијирског звука, изузетно пијанистички, виртуозно, изражајно, кроз индивидуални приступ који притом није које није реметио композиторову замисао.

Анализа докторског уметничког пројекта – писаног рада

Писани део докторског уметничког пројекта кандидаткиње Дине Хаџиомеровић написан је на 72 стране са 88 нотних примера. Текст је јасан и прегледан, садржи увод (1-4), поглавље Руска пијанистичка школа (5-12), уметничко-аналитичко сагледавање одабраних композиција композиција (12-68), закључак (68) и списак литературе са 31 референцом, као и интернет извора са 4 референце.

У првом поглављу (Увод) дата су дела која су саставни део овог докторског уметничког пројекта, а потом образложење методологије која ће бити примењена у истраживању композиција сваког од композитора појединачно. Кандидаткиња се определила за примену различитих методологија.

У другом поглављу (Руска пијанистичка школа) који има 4 потпоглавља дат је осврт на основне карактеристике те школе, традицију руског пијанизма и стваралаштва, њихове представнике, као и представнике млађе генерације. У потпоглављима су наведене кратке биографије композитора чије су композиције саставни део овог докторског уметничког пројекта.

У централном делу писаног рада (Уметничко - аналитичко сагледавање одабраних композиција) издвајају се 4 потпоглавља у којима се кандидаткиња бави различитом аналитичком методом за сваког од изабраних композитора.

У првом потпоглављу кандидаткиња нас кроз детаљну анализу Ноктурна бр. 3 М. Балакирева упознаје са овом ретко извођеном композицијом, музичким и

интерпретативним изазовима која она представља за извођача, уз интерпретативне сугестије.

У другом потпоглављу кандидаткиња се бави пијанистичким решењима до којих је дошла анализирајући изузетне музичко - техничке изазове које Скрјабинове етиде имају. Детаљна анализа сваке етиде илустрована је са 22 нотна примера. Кроз аналитичку методологију коју је примењивала, користила је и своје педагошко искуство.

У трећем потпоглављу представљена је веома занимљива компаративна метода три различита нотна издања Годишњих доба П. И. Чајковског , илустрована са чак 49 нотна примера. Поред коментара добрих и лоших решења која ова издања имају, као и предлозима прстореда, педализације, а све у циљу адекватне стилске и пијанистичке реализације, дато је и 9 звучних примера различитих тумачења ових дела.

У четвртм потпоглављу кандидаткиња се бави анализом различитих извођења 5 Музичких момената С. Рахмањина. У питању су извођења И. Погорелића, Н. Луганског и В. Ашкеназија. Кроз детаљну анализу различитог приступа ових пијаниста, указано је на проблематику приликом извођења сваког Музичког момента, решења, као и честих грешака које се појављују, са посебним освртом на то како одређена извођења могу утицати на развој стила код извођача.

Закључак овог рада садржи осврт на комплексност приликом извођења композиција руских романтичара: са једне стране важност поштовања композиторовог текста, а са друге стране неопходност индивидуалног приступа, који међутим не ремети композиторову замисао. Спој различитих методологија које су примењиване дају нам комплетну слику у циљу адекватног стилског извођења.

Оцена остварених резултата и критички осврт референата

Кандидаткиња Дина Хациомеровић је у свом докторском уметничком пројекту на нов и комплексан начин истражила изазове интерпретације композиција руских романтичара. Изводећи значајна и захтевна дела пијанистичке литературе, показала је велику уметничку

зрелост, високо професионално и педагошко знање, изузетну виртуозност праћену дубоким музичким садржајем.

Дина Хациомеровић је извела завршни докторски реситал у једном даху, на пијанистичко високом нивоу. Изузетно наглашена карактеристика сваког дела, кроз различиту атмосферу коју свака од 18 одсвираних композиција има оставила је дубок утисак.

Писани део докторског уметничког пројекта је прегледан стручни рад у коме кандидаткиња веома детаљно, кроз различите методологије (аналитичка, компаративна и интроспективна метода) аргументовано нуди читаоцу важна решења која ће у многome допринети приликом сусрета са овим делима. У писаном делу рада кандидаткиња је кроз детаљну анализу дала велики допринос приликом тумачења дела руских композитора.

ЗАКЉУЧАК КОМИСИЈЕ

Докторски уметнички пројекат Дине Хациомеровић резултат је захтевног и комплексног уметничког истраживања и кандидаткиња је његовом реализацијом остварила вредан уметнички резултат и дала допринос практичном решавању питања везаних за комплексно разумевање композитора руске пијанистичке школе, а затим проналажење начина за употребу тих знања у корист индивидуалне извођачке концепције.

На основу свега изнетог Комисија за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта Дине Хациомеровић констатује да јавна уметничка презентација докторског уметничког пројекта и писани део докторског уметничког пројекта представљају драгоцен допринос уметничкој области пијанистичке извођачке праксе те да у потпуности одговарају захтевима докторских уметничких студија.

Комисија једногласно позитивно оцењује завршни докторски уметнички пројекат „Стилски и пијанистички аспекти одабраних дела Балакирјева, Чајковског, Скрјабина и Рахмаџинова“, Дине Хациомеровић и предлаже Наставно-уметничко-научном већу Факултета музичке уметности и Сенату Универзитета уметности у Београду да га прихвати и одобри његову одбрану.

Комисија:

мр Бранко Пенчић,

редовни професор ФМУ, председник Комисије

др ум. Маја Рајковић,

редовни професор ФМУ, ментор

мр Милош Заткалик,

редовни професор ФМУ, коментор

мр Марија Ђукић,

редовни професор ФМУ

др ум. Биљана Горуновић,

редовни професор Академије уметности у Новом Саду